

مددجوی گرامی: لازم است برخی موارد لازم در مورد نحوه

مراقبت از خود در منزل را بدانید.

مسمومیت دارویی چیست؟

مسمومیت دارویی ممکن است تصادفی یا عمدی باشد و زمانی اتفاق می‌افتد که فرد دارو یا ماده‌ای خاص را بیشتر از دز تجویز شده مصرف می‌کند. البته بعضی افراد به داروهای خاصی حساسیت دارند، بنابراین دز کم این داروها هم ممکن است برایشان سمی باشد.

مصرف زیاد یا هم‌زمان بعضی مواد می‌تواند خطر مسمومیت را افزایش بدهد، مثل:

- الکل؛
 - دارو؛
 - بعضی مواد گیاهی؛
 - مواد مخدر؛
 - تماس با مواد شیمیایی، گیاهان، سایر مواد سمی مضر.
- دز بیشتر این مواد یا تماس طولانی‌تر با آنها می‌تواند مسمومیت را بدتر کند، مثل مسمومیت با گاز مونوکسید کربن یا مسمومیت با قارچ سمی.

همه سوءمصرف‌ها کشنده نیستند، اما اگر به مصرف زیاد یک ماده مشکوک هستید باید توصیه‌های پزشکی را جدی بگیرید. اگر مواد مخدر به سرعت از بدن فرد سم‌زدایی نشود، می‌تواند عوارض جانبی شدیدی داشته باشد.

افراد مختلف به مسمومیت واکنش‌های متفاوتی نشان می‌دهند. به همین دلیل درمان بیمار بر اساس نیاز فردی انجام می‌شود.

علائم شایع مسمومیت دارویی

- مشکلات مربوط به علائم حیاتی

- ورود استفراغ به ریه؛

- پوست سرد و عرق کرده یا داغ و خشک؛

- درد قفسه سینه؛

- آسیب به قلب یا ریه؛

- تنگی نفس؛

- درد شکمی، حالت تهوع، استفراغ و اسهال. (استفراغ خونی

- یا خون در مدفوع می‌تواند کشنده باشد).

علائم مسمومیت دارویی با الکل

- تشنج؛

- اسهال؛

- آشفته‌گی؛

- سرگیجه؛

- کاهش تعادل؛

- درد قفسه سینه؛

- کاهش هماهنگی؛

- حالت تهوع و استفراغ؛

- خواب‌آلودگی و گیجی؛

- ضربان آهسته یا نامنظم؛

- پاسخ‌ندادن در حالت بیداری؛

- درد شدید معده و گرفتگی شکم.

هنگام مسمومیت دارویی چه کار کنیم؟

- خونسرد باشید؛

- با اورژانس (۱۱۵) تماس بگیرید؛

- تا زمان رسیدن به بیمارستان تنفس و وضعیت بیمار را

- بررسی کنید؛

- از ایجاد استفراغ در فرد جلوگیری کنید؛

- از دادن خوراکی و نوشیدنی به فرد اجتناب کنید؛

- عامل مسمومیت را همراه خود به بیمارستان ببرید.

اگر احتمال می‌دهید که فرد دچار سوءمصرف شده است اما علائمی ندارد، با مرکز مسمومیت تماس بگیرید.

چه زمانی مراقبت‌های خاص لازم است؟

بعضی از پزشکان برای درمان سوءمصرف دارو مجهز هستند و بعضی دیگر بیمار را به اورژانس ارجاع دهند. در موارد تهدیدکننده زندگی، باید با اورژانس (۱۱۵) تماس بگیرید. شما نمی‌توانید تشخیص دهید که چه زمانی مسمومیت دارویی جدی است و به همین دلیل بهتر است بیمار را به نزدیک‌ترین مرکز درمانی منتقل کنید. اگر فرد تمایلی برای رفتن به بیمارستان نداشته باشد، شاید لازم باشد نیروهای اورژانس او را برای رفتن به بیمارستان ترغیب کنند.

وقتی با فردی دچار مسمومیت دارویی مواجه هستید، احتیاط کنید. هنگام مسمومیت، هر فردی دچار واکنشی متفاوت می‌شود و پیش‌بینی را سخت می‌کند. بعضی از افرادی که مستقیم به اورژانس منتقل می‌شوند ممکن است هیچ‌گونه علائم جسمی مشخصی نداشته باشند.

درمان مسمومیت دارویی

درمان با توجه به داروی مصرفی انجام می‌شود. دانستن نوع، مقدار و زمان مصرف دارو به درمان آن کمک می‌کند.

- گاهی لازم است برای خارج کردن داروی جذب‌نشده از معده، شست‌وشوی معده انجام شود.

- زغال فعال می‌تواند برای اتصال به دارو و کمک به پاکسازی آن از معده و روده مفید باشد و مقدار جذب دارو را کاهش بدهد. داروی متصل‌شده به زغال فعال از طریق مدفوع دفع می‌شود. اغلب همراه با زغال فعال نوعی مسهل هم به بیمار داده می‌شود و به همین دلیل فرد سریع حالت دفع پیدا می‌کند.

کد سند:

بسته آموزشی خود مراقبتی

مسمومیت دارویی

تهیه و تنظیم:

حسین دودکانلوی میلان (کارشناس پرستاری)

سحرفرح سا (کارشناس آموزش)

منابع مورد استفاده:

❖ برونر و سودارث/ درسنامه پرستاری داخلی - جراحی ۲۰۲۲ /

انتشارات جامعه نگر

تدوین: فروردین ۱۴۰۱

دسترسی به سایت بیمارستان:

Tabrizhospital.ir

شماره تلفن جهت ارتباط با بیمارستان در صورت هر گونه

سوال یا راهنمایی:

۰۴۱۳۱۱۲۲۲۲۱-۰۴۱۳۱۱۲۱۱۴۲

برای جلوگیری از مسمومیت‌های تصادفی با دارو، مسکن و ویتامین‌ها لازم است این مواد را در مکان‌های ایمن قرار دهید. پیشگیری از مسمومیت عمدی سخت‌تر است و نیاز به رفع مشکلات اساسی دارد. افراد مبتلا به بیماری‌های روانی خاص برای دریافت درمان‌های دارویی به کمک خانواده، دوستان و حمایت‌های اجتماعی نیاز دارند. مصرف‌کننده مواد مخدر هم به حمایت‌های مشابهی نیاز دارد. جلوگیری از مسمومیت کودکان هم اهمیت زیادی دارد. مراقبت‌های لازم را در خانه انجام دهید تا دسترسی کودکان به مواد مسمومیت‌زا کاهش یابد. مسمومیت‌های تصادفی می‌تواند منجر به مرگ کودکان ۶ماهه تا ۵ساله شود.

نکات مهم

- همیشه برچسب روی دارو را بخوانید و طبق دستور پزشک از دارو استفاده کنید.
- اگر قبلاً با مصرف دارویی مسموم شده‌اید، به پزشک اطلاع دهید.
- دارو را بیشتر از مدت لازم مصرف نکنید.
- داروها را در مکانی امن و دور از دسترس کودکان نگه دارید.
- درباره تداخل داروهای که هم‌زمان مصرف می‌کنید و مسمومیت با آنها آگاه باشید.
- فرد دچار مسمومیت پس از درمان اولیه هم به مراقبت‌های پزشکی نیاز دارد. بخشی از این مراقبت‌ها برای بررسی آسیب‌های تأخیری به اندام‌ها و بخشی دیگر برای جلوگیری از عود مجدد مسمومیت است.
- بعد از مهار مسمومیت عمدی با دارو یا مواد مخدر، فرد باید زیر نظر روان‌شناس قرار بگیرد. حضور در گروه‌های حمایتی می‌تواند کمک‌کننده باشد.

- افراد آشفته یا خشن گاهی مقاومت فیزیکی می‌کنند، بنابراین استفاده از آرام‌بخش می‌تواند به روند درمان کمک کند. این اتفاق می‌تواند برای همراه بیمار ناراحت‌کننده باشد، اما تمام این کارها برای کمک به بیمار است.
- گاهی لازم است لوله تنفسی برای فرد قرار داده شود.
- ممکن است برای رفع مسمومیت‌های خاص از سایر داروها برای کاهش عوارض جانبی دارو استفاده شود.

مراقبت در خانه

- مراقبت در منزل نباید بدون مشورت با پزشک یا متخصص مسمومیت انجام شود.
- ممکن است مرکز مسمومیت برای درمان بعضی از مسمومیت‌های تصادفی مراقبت‌های خانگی را پیشنهاد دهد.
- به دلیل احتمال بروز مشکل بعد از بعضی مسمومیت‌ها، شربت اپیکا یا سایر درمان‌ها نباید بدون مشورت با پزشک استفاده شود.
- افرادی که برای آسیب‌رساندن به خودشان از دارو استفاده می‌کنند علاوه بر درمان مسمومیت، به مشاوره با روان‌شناس هم نیاز دارند. افرادی که با این هدف سوءمصرف دارند، حتی اگر مسمومیتشان جزئی به نظر برسد، باید در بخش اورژانس بیمارستان بستری شوند. احتمال خودکشی در این افراد زیاد است و هرچه زودتر مداخله کنید، بهتر است.
- با تأیید سازمان غذا و داروی آمریکا، برای درمان سریع افرادی که دچار مسمومیت با داروهای مسکن یا مواد مخدر شده‌اند می‌توان از ناپروکسان هیدروکلراید به صورت یک دز تزریقی استفاده کرد.

پیشگیری از مسمومیت دارویی